

SENAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1990-1991

7 MARS 1991

Projet de loi modifiant la loi du 1er avril 1969 instituant un revenu garanti aux personnes âgées

RAPPORT

**FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES AFFAIRES SOCIALES
PAR Mme MAXIMUS**

Votre Commission a examiné le présent projet de loi, transmis par la Chambre des Représentants, lors de sa réunion du 7 mars 1991.

**EXPOSE DU SECRETAIRE D'ETAT
AUX PENSIONS**

Le présent projet de loi, qui a été transmis par la Chambre des Représentants après avoir été voté à l'unanimité, a pour objet de permettre l'octroi à une femme mariée du revenu garanti au taux ménage.

Ont participé aux travaux de la Commission :

1. Membres effectifs : MM. Egemeers, président; Anthuenis, Mme Blomme, MM. Deneir, Flagothier, Gevenois, Lenfant, Moens, Ottenbourg, Priëls, Schoeters, Mme Staels-Dompas, MM. Stroobant et Vannieuwenhuyze.

2. Membres suppléants : M. Borin, Mme Coorens, M. Pataer et Mme Maximus, rapporteur.

3. Autre sénateur : M. Cooreman.

R. A 15291*Voir :***Document du Sénat :****1231-1 (1990-1991) :** Projet transmis par la Chambre des Représentants.**BELGISCHE SENAAAT**

ZITTING 1990-1991

7 MAART 1991

Ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 1 april 1969 tot instelling van een gewaarborgd inkomen voor bejaarden

VERSLAG

**NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
SOCIALE AANGELEGENHEDEN
UITGEBRACHT DOOR Mevr. MAXIMUS**

Dit ontwerp van wet dat door de Kamer van Volksvertegenwoordigers werd overgezonden, heeft op de agenda gestaan van de commissievergadering van 7 maart 1991.

**UITEENZETTING VAN DE
STAATSSECRETARIS VOOR PENSIOENEN**

Het voorliggend ontwerp, dat door de Kamer van Volksvertegenwoordigers werd overgezonden en bij eenparigheid werd aangenomen, heeft tot doel het gezinsbedrag gewaarborgd inkomen toekenbaar te maken aan de gehuwde vrouw.

Aan de werkzaamheden van de Commissie hebben deelgenomen :

1. Vaste leden : de heren Egemeers, voorzitter, Anthuenis, mevr. Blomme, de heren Deneir, Flagothier, Gevenois, Lenfant, Moens, Ottenbourg, Priëls, Schoeters, mevr. Staels-Dompas, de heren Stroobant en Vannieuwenhuyze.

2. Plaatsvervangers : de heer Borin, mevr. Coorens, de heer Pataer en mevr. Maximus, rapporteur.

3. Andere senator : de heer Cooreman.

R. A 15291*Zie :***Gedr. St. van de Senaat :****1231-1 (1990-1991) :** Ontwerp overgezonden door de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

Jusqu'ici, seul l'homme marié qui n'est pas séparé de corps peut prétendre à un revenu garanti octroyé au taux ménage.

La réglementation sur le revenu garanti date de 1969 et n'a pas été adaptée à l'évolution sociale.

C'est la raison pour laquelle un projet de loi et un projet d'arrêté royal sont en préparation; la possibilité d'octroyer à la femme mariée le revenu garanti au taux ménage y est prévue.

Le projet de loi, initialement une proposition de loi déposée par M. Perdieu, constitue un pas dans la direction de l'égalité de traitement des hommes et des femmes dans le régime du revenu garanti.

En effet, grâce à la modification proposée de l'article 2 de la loi du 1er avril 1969, les femmes comme les hommes pourront prétendre au taux ménage s'ils sont mariés, non séparés de corps et non séparés de fait depuis au moins dix années.

Le maintien de l'âge légal à 60 ans pour la femme et à 65 ans pour l'homme procède du souci de maintenir un ensemble cohérent de dispositions sociales et fait référence aux conditions d'âge différentes en vigueur dans les autres régimes des revenus de remplacement.

Etant donné que, dans les circonstances actuelles, peu de femmes ayant droit au revenu garanti remplissent les conditions d'octroi du taux ménage, la mesure proposée n'aura qu'une incidence budgétaire limitée.

Il ressort des échantillonnages effectués récemment que seul un très faible pourcentage des femmes mariées bénéficiant d'un revenu garanti, figurant dans les statistiques annuelles relatives aux bénéficiaires d'une pension en 1990 (Office national des pensions), pourraient demander à bénéficier du taux ménage.

En effet, parmi les quelque 4 000 femmes mariées bénéficiant d'un revenu garanti (un R.G. pur et simple ou un R.G. complétant une pension de travailleur salarié ou de travailleur indépendant), environ 95 p.c. sont séparées de fait.

A cet égard, il convient de remarquer, d'une part, qu'en cas de séparation de fait de plus de dix ans, le taux ménage ne peut plus être accordé à aucun des deux époux, étant donné qu'ils sont considérés comme des isolés (conformément à l'article 4, § 1er, quatrième alinéa, de la loi du 1er avril 1969).

D'autre part, cette catégorie de bénéficiaires du revenu garanti comprend les femmes mariées (séparées de fait ou non) qui bénéficient déjà d'un complément de R.G. sur la base du taux ménage du fait que leur époux a atteint l'âge de 65 ans.

Tot op heden kan alleen de gehuwde man, die niet van tafel en bed gescheiden is, aanspraak maken op het gezinsbedrag.

De reglementering op het gewaarborgd inkomen dateert van in 1969 en werd sindsdien niet aangepast aan de gewijzigde maaatschappelijke situatie.

Om die reden is een ontwerp van wet en van koninklijk besluit in voorbereiding, waarin oorspronkelijk onder meer de mogelijkheid tot het toekennen van het gezinsbedrag aan de gehuwde vrouwen was voorzien.

Met dit ontwerp, oorspronkelijk een wetsvoorstel van de heer Perdieu, wordt een stap gezet in de richting van de gelijke behandeling van mannen en vrouwen in het stelsel van het gewaarborgd inkomen.

Mannen en vrouwen zullen overeenkomstig de voorgestelde wijziging van het artikel 2 van de wet van 1 april 1969 aanspraak kunnen maken op het gezinsbedrag indien zij gehuwd en niet van tafel en bed gescheiden zijn en zij niet ten minste 10 jaar feitelijk gescheiden leven.

Het behoud van de gerechtigde leeftijd op 60 jaar voor een vrouw en 65 jaar voor een man is ingegeven door de nood aan een sluitend geheel van sociale voorzieningen en refereert naar de verschillende leeftijdsvoorwaarden die in de andere vervangingsinkomensregelingen van kracht blijven.

Omdat in de huidige omstandigheden weinig vrouwen, gerechtigd op een gewaarborgd inkomen, aan de gestelde voorwaarden tot toekenning van het gezinsbedrag voldoen, zal de maatregel in de praktijk weinig toepassing vinden en derhalve relatief weinig kosten.

Uit recent uitgevoerde steekproeven blijkt dat slechts een zeer klein percentage van de in de jaarlijkse statistiek van de pensioengerechtigden in 1990 (van de Rijksdienst voor pensioenen) voorkomende gehuwde G.I.-gerechtigde vrouwen, aanspraak zouden kunnen maken op het gezinsbedrag.

Inderdaad, van de circa 4 000 gehuwde vrouwen die een gewaarborgd inkomen genieten (een zuiver G.I. of een G.I.-aanvulling bij een pensioen als werknemer of als zelfstandige) leven er ongeveer 95 pct. feitelijk gescheiden.

In dat verband moet enerzijds worden opgemerkt dat ingeval van feitelijke scheiding van meer dan 10 jaar aan géén van beide echtgenoten nog een gezinsbedrag kan worden toegekend omdat ze (overeenkomstig artikel 4, § 1, vierde lid, van de wet van 1 april 1969) als alleenstaanden worden beschouwd.

Anderzijds zijn in deze categorie van G.I.-gerechtigden de gehuwde vrouwen (al of niet feitelijk gescheiden) begrepen die reeds een aanvulling gewaarborgd inkomen op basis van het gezinsbedrag bekomen omdat hun echtgenoot de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt.

Le coût de la mesure peut être estimé à quelque 7,5 millions de francs.

Pour être complet, j'ajoute que la modification proposée de l'article 18 de la loi crée la possibilité d'octroyer à l'homme séparé de fait la moitié du taux ménage accordé à son épouse.

DISCUSSION

Un membre demande s'il est tout à fait impensable que les personnes qui sont réellement séparées de fait — même si, d'un point de vue juridique, cela est difficile à établir — puissent bénéficier deux fois du taux d'isolé. En effet, l'on constate que les femmes en particulier ont beaucoup de difficultés à joindre les deux bouts avec la somme modique qui leur est allouée.

Le Secrétaire d'Etat convient qu'on lui pose souvent cette question.

Conformément à l'article 2 de la loi du 1er avril 1969, tel que modifié par le présent projet, le taux ménage est octroyé à l'homme ou à la femme marié qui n'est pas séparé de corps ainsi qu'à l'homme marié qui est séparé de fait depuis moins de dix ans. Le taux d'isolé est octroyé à l'homme ou à la femme non marié et à l'homme marié séparé de fait depuis plus de dix ans. Sous peu sera déposé un projet de loi modifiant en profondeur la loi du 1er avril 1969. Le projet actuellement à l'examen représente déjà un progrès sérieux par rapport à la situation existante.

Le même intervenant remarque encore que le délai de dix ans est basé sur la législation précédente qui permettait le divorce après dix années de séparation de fait. Entre-temps, ce délai a été ramené à cinq ans. Il serait bon que le projet actuellement en préparation en tienne compte.

Les articles ne donnent pas lieu à d'autres observations.

Les articles 1er et 2, de même que l'ensemble du projet de loi, ont été adoptés à l'unanimité des 12 membres présents.

Confiance a été faite au rapporteur pour la rédaction du présent rapport.

Le Rapporteur,
L. MAXIMUS.

Le Président,
I. EGELMEERS.

De uitgave verbonden aan deze maatregel kan worden geraamd op ongeveer 7,5 miljoen frank.

Volledigheidshalve wil ik er nog aan toevoegen dat de voorgestelde wijziging van het artikel 18 van de wet de mogelijkheid creëert om ook aan de feitelijk gescheiden man de helft van het gezinsbedrag, toegekend aan zijn echtgenote, toe te kennen.

BESPREKING

Een lid vraagt of het totaal ondenkbaar is dat aan de categorie van personen die werkelijk feitelijk gescheiden wonen — ook al is dat juridisch moeilijk vast te stellen — twee maal het bedrag voor een alleenstaande wordt toegekend. Men dient immers vast te stellen dat vooral de vrouwen het zeer moeilijk hebben om rond te komen met het kleine bedrag dat hen wordt toegekend.

De Staatssecretaris antwoordt dat die vraag inderdaad vaak gesteld wordt.

Overeenkomstig het artikel 2 van de wet van 1 april 1969 zoals gewijzigd door dit ontwerp kan het gezinsbedrag worden toegekend aan de gehuwde man of aan de vrouw die niet van tafel en bed gescheiden is en de gehuwde man die minder dan 10 jaar feitelijk gescheiden leeft. Het bedrag voor een alleenstaande wordt toegekend aan een niet gehuwde man of vrouw of een gehuwde man die meer dan 10 jaar feitelijk gescheiden leeft. Binnenkort zal een ontwerp van wet worden ingediend dat een ingrijpender wijziging aanbrengt in de wet van 9 april 1969. Het thans voorliggende ontwerp is al een stap vooruit vergeleken met de bestaande toestand.

Hetzelfde lid merkt nog op dat de termijn van tien jaar gebaseerd is op de voorgaande wetgeving die echtscheiding na tien jaar feitelijke scheiding mogelijk maakte. Die termijn is inmiddels teruggebracht op vijf jaar. Het zou goed zijn in het ontwerp dat thans in voorbereiding is daarmee rekening te houden.

Over de artikelen worden geen verdere opmerkingen gemaakt.

De artikelen 1 en 2 evenals het ontwerp in zijn geheel worden aangenomen bij eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Vertrouwen werd geschonken aan de rapporteur voor het uitbrengen van dit verslag.

De Rapporteur,
L. MAXIMUS.

De Voorzitter,
I. EGELMEERS.